

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за доцент в направление 8.2 Изобразително изкуство

„Ново българско изкуство (1878-1960)

за нуждите на катедра „Изкуствознание“, НХА

На обявения в Държавен вестник конкурс за доцент в направление 8.2 Изобразително изкуство „Ново българско изкуство (1878-1960) за нуждите на катедра „Изкуствознание“, НХА участват двама кандидати – Бойка Спасова Донеvsка и Юлиан Божидаров Райчев. И двамата имат научна степен доктор. Ще ги разгледам по азбучен ред.

Бойка Донеvsка има двадесет години стаж като преподавател по история на изкуството в НХА и още пет преди това в ЦИУРК, СУ „Кл. Охридски“ и ЮЗУ, Благоевград. От 2007 г. е доктор по изкуствознание и изобразително изкуство.

Дори една формалната статистика на професионалното израстване на кандидатката е достатъчно красноречива за нейните научните постижения в изкуствознанието и ясна професионална ориентация.

Бойка Донеvsка е представила солидна научна продукция, фокусирана в самия предмет на конкурса. Списъкът на публикациите е респектиращ и включва монографията „Българската критика и интерпретацията на националната традиция в изобразителното изкуство през 60-те години на ХХ век“ /София, 2015, 144 стр./, както и други публикации, издадени в периода 2008-2015 година. Справката със заглавията свидетелства за научна реализация, отговаряща на обявения в Държавен вестник конкурс за доцент по „Ново българско изкуство (1878-1960). В тях кандидатката

ясно заявява своите разбирания за целите и задачите на съвременното изкуствознание.

Научните публикации са обособени от авторката като 1. Научни публикации, 2. Учебно помагало, 3. Доклади и 4. Учебници. Важни за отбелязване са посочените 13-т научни публикации, реализирани най-вече в сп. „Проблеми на изкуството“, сп. „Изкуство и критика“, „Годишник на специалност „Изкуствознание“, НХА“ и др. Учебното помагало „Обща история на изкуството“ е предназначено за електронно обучение на студентите в НХА и несъмнено е много полезно в образователния процес. Представени са и два доклада от научни конференции. Бойка Донеvsка е участвала като съавтор в съставянето в пет учебника „Българско изобразително изкуство“ за 5-ти, 6-ти, 7-ми и 8-ми клас и в „Книга за учителя“ всички те на Издателска къща „Анубис“.

Комплексното впечатление от публикациите на кандидатката демонстрират нейната научна компетенция и качества на изкуствовед с широка професионална култура.

По-специален интерес представлява монографията „Българската критика и интерпретацията на националната традиция в изобразителното изкуство през 60-те години на ХХ век“ /София, 2015, 144 стр./, която явно е плод на дългогодишни изследвания от страна на кандидатката и е написана изключително ерудирано. Трудът е опит да се изгради една цялостна представа за критическата рефлексия на проблема за интерпретацията на националните традиции в българското изобразително изкуство през 60-те години на ХХ век. Във фокуса на изследването художествените явления се имплицират в цялостния историкокултурен контекст на времето, в системата от различни идейни влияния, конфликти

и противоречия. Темата е интерпретирана комплексно като Бойка Донева излиза от границите на частното и навлиза в един по-широк културологичен дискурс.

Това, което намирам за съществено е, че от цялостната предоставена документация по конкурса се налага заключението, че Бойка Донева притежава натрупан солиден конкретен опит в тематиката на курса, който следва да води бъдещият доцент в НХА. Същото се отнася и за насоките на изследователските интереси на кандидатката.

Вторият кандидат Юлиан Божидаров Райчев от 2012 година до днес е уредник в отдел „Изкуството през ХХ век“ в Националната галерия-Квадрат 500. През 2014 г. му е присъдена образователната и научна степен „доктор“ като темата на дисертационния му труд е „Развитие на стъклописта в декоративно-приложните изкуства в България 30-те-50-те години на ХХ век“. Докторант е от 2014 г. /втора докторантура/, както е документирал, към Университета на Женева, Швейцария с тема „Модерният религиозен витраж в Романска Швейцария (1900-1960). Иконография, Композиция, Литургийно пространство“.

Преподавателският опит на кандидата е придобит както следва: през учебните 2009 до 2013 г. в Частна професионална гимназия по Мултимедия, компютърен графичен дизайн и анимация, София по учебен предмет „История на изкуството“. Посочено в автобиографията е, че от 2009-2012 г. е хонорирован преподавател към Факултета по изкуствата /не е уточнено обаче за кое ВУ става дума/ по специалности „Културология“, „Култура и медии“ и „Изобразително изкуство“. Представено е

удостоверение, че през 2010/2011 и 2011/2012 г. кандидатът е работил като хонурован преподавател по дисциплината „Визуалната култура на Ренесанса и Барока“ във Факултет по изкуствата към ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Представената от Юлиан Райчев справка за научните публикации включва 12 публикации, които в основната си част очертават темата за стъклописта в националното ни изкуство. Някои от тях имат по-обзорен характер и обхващат определени периоди от неговото развитие като „Стъклописта в декоративно-приложните изкуства през първата половина на XX век // Проблеми на приложните и изящни изкуства. Докторантски конференции. Сборник доклади 2009, С., НХА, 2012; Въздействие на монументалните витражи //Семантика, естетика, култура. Сборник доклади, УИ „Неофит Рилски“, 2010; Национални символи в българския национален витраж //Постижения и тенденции в развитието на съвременния дизайн и декоративноприложните изкуства. Докторантски конференции, Сборник доклади, 2010, С., НХА, 2010, с. 96; Витраж и стъклопластика. Българският витраж 1878-2013 в съавторство с Г. Живкова //120 години българско изкуство. Приложно-Декоративно-Монументално, С., СБХ, 2014. А останалите се отнасят до творчеството на отделни автори – три от тях са за Г.Атанасов, а другите – за Харалампи Тачев и Иван Пенков.

Прави впечатление, че тематиката в цитираните научни публикации покрива в значителната си част изследователското поле от дисертацията на кандидата. Също така, без да омаловажавам техните приноси, типът на публикациите касаят един конкретен дял от историята на българското изкуство.

Юлиан Райчев е представил и други публикации, най-многобройните от които са в националния седмичник на българските архитекти в-к „Арх и Арт форум“. Той коректно е отбелязал, че те отразяват художествени събития, съдържат разговори с художници или куратори на изложби. Самият кандидат също се явява куратор на проекти и участва в разработването на такива. Творческата му биография демонстрира един активен млад автор.

В заключение, след разглеждането на представената документация и публикации от страна на двамата кандидати считам, че кандидатурата на Бойка Донева е по-подходяща за нуждите на обявения в ДВ конкурс за доцент в направление 8.2 Изобразително изкуство „Ново българско изкуство (1878-1960) за нуждите на катедра „Изкуствознание“ на НХА. С оглед на това убедено препоръчвам на уважаваното Научно жури да присъди на Бойка Спасова Донева академичната длъжност „доцент“.

14. 04. 2016 г.

Проф. д-р Антоанета Анчева: /П/